

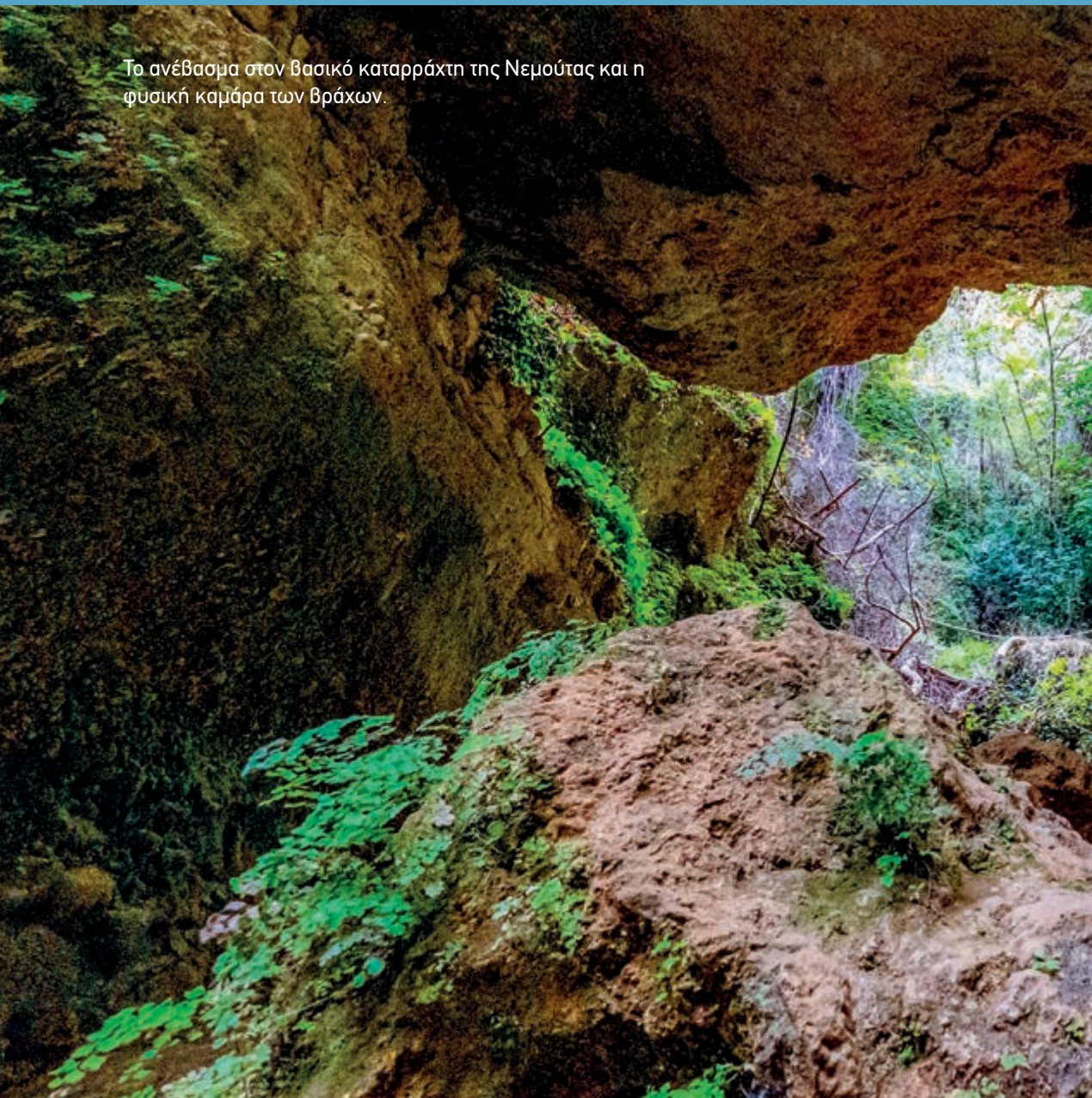
Δραστηριότητες

Η περίπτωση της Νεμούτας αποκαλύπτει ένα ευεξήγητο μυστικό. Όταν ξεκινάς να τη γνωρίζεις, δεν μπορείς να φανταστείς τι κρύβει στα σωθικά της. Κι όταν τη γνωρίζεις, έ, τότε χάνεις τον έλεγχο της φαντασίας. Η Νεμούτα, ως προορισμός, μετατρέπει σε φανατικούς τους ανυποψίαστους φυσιολάτρεις - επισκέπτες της. Το τελικό της τοπίο βρίσκεται στον πυθμένα μιας πολυπλόκαμης φυσιοδιφικής ενορχήστρωσης που απαιτεί σεβασμό, μελέτη και προ πάντων διακριτικότητα, αφού μόνον οι διακριτικοί και οι μύστες των φυσικών και θείων αγαθών της μπορούν να καταγνώσουν την πολυεπίπεδη ομορφιά της και να απολαύσουν το νέκταρ που προσφέρουν απλόχερα οι απόκρυφες λεπτομέρειές της.

Η Νεμούτα απέχει 42 χιλιόμετρα από τον Πύργο και 115 χιλιόμετρα από την έξοδο της Βυτίνας, του δρόμου Κορίνθου – Τριπόλεως, εννοείται.

Το ανέβασμα στον Βασικό καταρράχτη της Νεμούτας και η φυσική καμάρια των βράχων.

Στον παράδεισο της Νεμούτας

ΚΕΙΜΕΝΟ: Κυριάκος Παπαγεωργίου
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Δημήτρης Ευαγγελόπουλος

Άποψη του Ερυμάνθιου δάσους με τους κρυμμένους καταρράχτες.

“Φύσις κρύπτεσθαι φιλεί”,
καθ’ Ηράκλειτον
Απόσπασμα 123

(*Η φύση αγαπάει να κρύβει τον εαυτό της*)

Το μήνυμα που μας καλούσε έλεγε πάνω κάτω τα εξής: “... με την ελπίδα πως όταν η “ανάπτυξη” χτυπήσει και αυτή την πόρτα, που θα το κάνει σίγουρα, αυτό να γίνει με τον σεβασμό που αξίζει στη Νεμούτα της ορεινής Ηλείας”...

Τι μήνυμα ήταν αυτό, ποιος το έστειλε και κυρίως ποια είναι η περιοχή της Νεμούτας που δεν έχει ακόμη προσβληθεί από το μικρόβιο της “ανάπτυξης”; Σε ποια γωνιά της Ελλάδας είναι κρυμμένος ένας τέτοιος παράδεισος που ακόμη δεν τον έχει ανακαλύψει η ανάπτυξη και ο “πολιτισμός” των νεοελλήνων;

Το μήνυμα “υπέγραφε” ο Ορειβατικός

της Φολόης και μας καλούσε εσπευσμένα για να προλάβουμε τον αμόλυντο ακόμη διάδρομο της φυσικής νομοτέλειας του Ερύμανθου.

Ομολογώ πως προλάβαμε και δεν προλάβαμε.

Και τούτο γιατί οι μανιακοί των τροχοφόρων κιβησιτίσεων, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο κατάφεραν να εισβάλουν στην απόκρυφη προβλήτα των Ερυμάνθιων δασών της Φολόης.

Σχεδόν την κατέλαβαν εξ απροόπτου και την πάτησαν διασχίζοντας με τους θηριώδεις τροχούς τους την παρθένα ετούτη γωνιά της Ηλειακής ενδοχώρας, πανικοβάλλοντας ταυτόχρονα την ψυχία της άγριας πανίδας και τη μοναξιά των λιγοστών κατοίκων που παροικούν την εδεμική γη Χαναάν.

Το ταξίδι για μας, οφείλουμε να το επισημαίνουμε πάντα ότι είναι εργαλείο ζωής και κάθαρση της ψυχής.

Θα δανειστούμε γι αυτό τη βοήθεια του

ασυναγώνιστου ταξιδευτή, ερευνητή και φιλόστορα Pedro Olaya που με τον υπότιτλο του έργου του Quibus in Arcadia θα εξαγνίσει το οδοιπορικό μας στα βάθη του ποταμού Ερύμανθου, στο μήκος των συνόρων της Ηλειακής με την Αρκαδική γη. Ναι, το ταξίδι στη Νεμούτα ήταν ένα ταξίδι στη χώρα της αγωνίας, του υπερβατικού και του ανέλπιστου, στη χώρα της υποκείμενης φαντασίας και της διακείμενης τύχης. Γιατί χωρίς τύχη δεν βρίσκεις το ανέλπιστο...

Ωστόσο όλα αυτά τα δυσεξήγητα βρίσκονται δίπλα μας, γύρω μας και κυρίως μέσα μας...

Αρκεί ν' ανοίξουμε διάπλατα τους οφθαλμούς, αμφίβληστρον και ψυχής για ν' αδράξουμε όλα όσα αφορούν κι εξαρτώνται από την καλλιεργημένη φαντασία και την επίμοχθη τάση του ερευνητικού πάθους...

Ταξίδι λοιπόν είναι η κάθε έννοια αναγωγής των οραμάτων μας στο περιβάλλον και ειδικά στη χώρα της μνήμης και

του μύθου, στη χώρα της ελπίδας και του μυστηρίου, στη χώρα του Ειδυλλίου και της Αποκάλυψης...

Είναι το ταξίδι στη χώρα των Δωριέων και των Πελασγών, μέσα από τα σύμβολα της Σύριγγας και του Πανός...

Είναι εντέλει η σαγήνη που εξασκούν οι ελληνικοί τόποι στον πολιτισμό και την ιστορία, μα και η γέννηση της Αρκαδικής ψυχής, εκείνης της κρυφής ιδιότητας που οδηγεί τον ψαγμένο ταξιδιώτη από το βουκολικό σκηνικό των αρχαίων μύθων στα ιλιγγιώδη τοπία της πνευματικής θέασης...

Όλα αυτά θα τα βρούμε μπροστά μας. Κατηφορίζοντας προς τη Νεμούτα. Ίδού πώς: Είχαμε επισκεφτεί την Ολυμπία. Η οποία μας αποκαθίλωσε από το βάθος της μαγικής της αποστολής.

Ο Ερμής του Πραξιτέλη, οι Γιγαντομαχίες και η Νίκη του Παιωνίου, ουσιαστικά απομονωμένοι, ψυχροί και αμετακίνητοι στα υπέροχα βάθρα τη αιώνιας σιωπής, μπορεί να διεκδικούν τα βλέμματα του

Η ροή του Ερύμανθου ποταμού στο ύψος της Ελαίας.

Η προώθηση βαθιά στο Ερυμάνθιο δάσος,

θαυμασμού, αλλά θα υποτάσσονται στο λιτό και μη δραματικό στοιχείο του μαρμάρινου μεγαλείου τους, αφήνοντάς μας έξω από την αποστολή του νοήματός της, δίχως τη μύηση και τη μέθεξη του φυσικού περιβάλλοντος..

Από την Ολυμπία λοιπόν θ' ανηφορίσουμε για το δάσος της Φολόης κι από κει θα πάρουμε τη σκληρή άγουσα προς τις άκρες του Ερυμάνθιου ποταμού, ώστε να χωθούμε στις πιο αδιάβατες, άγνωστες

και συνάμα πιο όμορφες γωνιές μιας συμβολικής πατρίδας, γεμάτης σημαίνοντα και συμβολισμούς. Θα διασχίσουμε πανέμορφα τοπία βουκολικών αποστάξεων, φαράγγια, καταρράχτες και δίνες ποταμών, που θα μας αφαιρέσουν κάθε λίπος από την καθιστική μας σκέψη.

Η σκέψη ότι βρισκόμαστε σε έναν ζωντανό παράδεισο καθοδηγείται από σημάρια που είναι ορατά, δοσμένα από τους μέγιστους θεούς που αγαπούν τη φύση και

Εξιχνιάζοντας τους κρυφούς καταρράχτες.

δίνουν στις θνητές καρδιές ανεξερεύνητες δυνατότητες και μαζί ένα πανόραμα τής πνευματικής ζωής.

Το Ηλειακό τοπίο θα μπει ως το μεδούλι της ταξιδιωτικής μας ζωής και θα μας οδηγήσει μέσα από ειδικές διαδρομές στον βυθό μιας απρόβλεπτης και ασυμβίβαστης με το τοπίο συναγωγής αισθήσεων, αντιθέσεων και ενός εν δυνάμει τοπίου της θρυλικής Αρκαδίας.

Έξω από την Ολυμπία ξεκινούν δυο οδι-

κοί άξονες, με κατεύθυνση ο ένας τη Βυτίνα και την Τρίπολη κι ο άλλος το οροπέδιο με το δάσος της Φολόης και τον γνωστό 111 (άξονα Πατρών - Τρίπολης). Στη διασταύρωση των δυο αξόνων θ' ακολουθήσουμε τον δεύτερο, με κατεύθυνση και προορισμό την ανεπίσημη πρωτεύουσα της Φολόης, τον Λάλα. Ύστερα από 12 χιλιόμετρα θα μπούμε στον μεγάλο και φαρδύ οικισμό του Λάλα, στην έξοδο του οποίου θα εγκαταλείψουμε την προα-

ναφερόμενη διαδρομή στρίβοντας δεξιά για το χωριό της Νεμούτας.

Μετά και από τρεις δευτερεύουσες διασταυρώσεις θα φτάσουμε στο απομονωμένο και μικρό χωριουδάκι της Νεμούτας, από την άκρη του οποίου, ξεκινάει η μαρτυρική κάθοδος στον ...άλλο κόσμο. Απότομες στροφές, ελικοειδείς, απόκρημνες και ιδιαίτερα κατηφορικές, πάνω σε καλοπατημένο χωμάτινο οδόστρωμα που διασχίζει πανέμορφα τοπία βουκολικού ενδιαφέροντος και ειδυλλιακών αποχρώσεων.

Τα αναρίθμητα ζικ-ζακ θα μας κατεβάσουν ως την κοίτη του ποταμού Ερύμανθου φτάνοντας σχεδόν στο τέρμα του Θεού και μπροστά σε μια παλιά μεταλλική γέφυρα τύπου Μπέλλεϋ.

Θα κατεβούμε από το αμάξι, σκονισμένοι και υπό πίεση, τόσο των καρδιακών ρυθμών όσο και της εναγωνίας αναζήτησης των κρυμμένων μυστικών.

Εκεί θα βρούμε μια ομάδα του Ορειβατι-

κού της Φολόης που θα μας δώσουν οδηγίες και κατευθύνσεις, καθώς ο παράδεισος των καταρραχτών είναι συνυφασμένος με το στενό φόρεμα αδιόρατων φαραγγιών που δεν προδίνουν με τίποτα την ύπαρξη των υδάτινων καταρρών της τοπικής χλωρίδας.

Είπαμε “φύσις κρύπτεσθαι φιλεί”...

Ως εκεί που φτάνουν ακόμη και συμβατικά αυτοκίνητα, τίποτα μα τίποτα δεν προδίνει τη μαγεία της ειδυλλιακής εστίας και την πληθώρα των επί μέρους κρυπτών νοημάτων που θα μας πάρουν τα μυαλά.

Υπάρχει χάραξη διαδρομών μικρής αλλά και μεγάλης ακτίνας, οι οποίες έχουν τυποποιηθεί με το σχήμα Μ3, οι περισσότερες από τις οποίες ακολουθούν την ανάστροφη ροή του Ερυμάνθου ποταμού.

Σε πρώτη φάση θα επιστρέψουμε στο δρόμο από τον οποίο ήρθαμε, με τα πόδια, για περίπου τρακόσια μέτρα.

Εντελώς ανυποψίαστα και σχεδόν στα

Το τελευταίο σκαλοπάτι για την βάθρα του μεγάλου καταρράχτη. (Αριστερά)

Το πέρασμα της τρύπας κάτω από τη φυσική καμάρα.

τυφλά θα στραφούμε δεξιά, ύστερα από υπόδειξη των μελών του Ορειβατικού και θα ακολουθήσουμε ένα τυφλό ρεματάκι, στην άκρη του οποίου χαράζεται ανεπαίσθητο μονοπάτι.

Το τοπίο αγριεύει, στενεύει ο κλοιός του ρέματος, ενώ το λιγοστό νεράκι που κυλάει δεν προσιωνίζει μπάσιμο σε χαράδρα αειφόρων καταγισμών.

Βγάζουμε τα παπούτσια, καθώς περνάμε διαδοχικά και πολλές φορές από το ρέμα, που αλλού έχει πατωμένους κορμούς διέλευσης και αλλού πλαταίνει αναγκάζοντάς μας να διασχίσουμε το ρέμα μέσα από την κοίτη του.

Ο ανήφορος πλάι στο ρέμα θα συνεχιστεί για κανένα δεκάλεπτο ώσπου η κοίτη του θα στενέψει ακόμη περισσότερο, ενώ μια βοή χιλίων υδάτων θα ογκώνεται όλο και πιο πολύ φορτίζοντας την ατμόσφαιρα με μια πολυτονική δημηγορία υπαίθριας ρητορικής.

Στο τέλος θα ανακοπεί οποιαδήποτε πρόωθηση, αν δεν χρησιμοποιηθούν και τα χέρια στα διάφορα σκαρφαλώματα, μόλο που οι πατούρες είναι ολισθηρές.

Με τη βοήθεια των χειρωναβάσεων θα φτάσουμε ως την πρώτη μεγάλη πατούρα, από την οποία θα πάρουμε την πρώτη γεύση των καταρραχτών της Νεμούτας.

Κατόπιν θα περάσουμε κάτω από φυσικό βραχώδες γεφύρωμα και μέσα από τις πολύπτυχες διαρροές της χαράδρας θα αντικρίσουμε το αφανές, πολυόροφο και συναρπαστικό θαύμα, σαν μια κατακόρυφη πλημμυρίδα που δέρνει ανελέητα μια τόση δα σπασμωδική λιμνούλα.

Αυτή η ανακάλυψη δεν ήταν παρά μια πρόγευση του συστήματος καταρρακτών και οργιώδους βλάστησης που αγγίζει τα όρια της ζούγκλας, σε όλο το ανάπτυγμα του Ερύμανθου.

Σε αυτό το πολυδαίδαλο περπάτημα της κοίτης και των δυο οχθών του Ερύμανθου μπορεί κανένας να συναντήσει έως και τριάντα καταρράκτες με διαφορετική διάσταση, ένταση και ηρακλείτητα ... κρυψίνοια.

Η ολοκληρωμένη βόλτα στις μυθικές γειτονιές του Ερύμανθου που συνιστούν

ένα σύμπαν θεϊκό, επαρκές κι ολοκληρωμένο, γίνεται αν ακολουθηθεί το μονοπάτι με την ένδειξη Μ3, μήκους δώδεκα χιλιομέτρων που ξεκινάει από το Περιβαλλοντικό πάρκο της Φολόης και καταλήγει πάλι σε αυτό.

Το περπάτημα που γίνεται είτε κάτω από τη σκιά των πανύψηλων βελανιδιών είτε μέσα από την κοίτη του Ερύμανθου θα μας ταξιδέψει ως τα χρόνια της μυθικής βασιλείας του Αυγείου και των κατορθωμάτων του Ηρακλή που κυνηγούσε εδώ μέσα τον μυθικό Ερυμάνθιο κάπρο.

Το σκηνικό από τη γέφυρα του ποταμού και πάνω μετατρέπεται σε τροπικό με μεγάλη παρουσία αγριογούρουνων, βιδρών και μιας απίστευτης ποικιλίας μελωδικών πουλιών.

Περάσαμε τη γέφυρα και πήραμε το διακριτικό μονοπάτι για την άγρια ζώνη του Ερυμάνθιου παράδεισου. Εκεί που τελείωνε η σχετική βατότητα του μονοπατιού άρχιζε ο κροκαλωτός διάκοσμος μιας πανέμορφης δασικής και βλαστικής πολυμορφίας που δεν αντέχει σε καμία περιγραφική ανάλυση.

Θα ξαναβρούμε καταρράκτες, αλλά καλά κρυμμένους και αθέατους, που για να τους εντοπίσουμε θα πρέπει να ψάχνουμε βαθιά μέσα στις φυλλωσιές και στα σουρωμένα κελύφη των υδρόφιλων βλαστημάτων. Δεν βλέπεις απέναντί σου παρά μια δασωμένη στρατιά από αμείλιχτους φύλακες που στέκονται ορθοί σε κάθε γωνιά.

Εδώ μέσα ο χρόνος σφυροκοπείται, ενώ εγκαταλείπεται σε μια συναίσθηση της αδιάκοπης στιγμής που ακυρώνει το φορτίο του. Το φορτίο του χρόνου...

Και μόνη η διείδυση, η ιχνηλασία των ειδών κι η ανακάλυψη του χαμένου μας εαυτού, στα βήθη του μυστήριου παρακράτους της Ερυμάνθιας κοιτίδας, εξαρθεί για να γραφεί ένας ακόμη από τους άθλους των Ηρακλειδών της νεότερης μυθολογίας...

Ζήτω η κάθε Νεμούτα του απόκρυφου αρκαδικού τοπίου και της πολυδύναμης ταυτότητας του μυθικού μας πολιτισμού...